

Rektorsarrangemangen inom den grundläggande utbildningen

14/12.00.01/2018

SUUS 22.01.2019 § 5

Mer information:

bildningsdirektör Heidi Backman, tfn 050 566 8800
undervisningschef Maria Ekman-Ekebom, tfn 050 308 6262
fornamn.efternamn@grankulla.fi

I stadens strategi, godkänd av fullmäktige 12.3.2018, fastslås att staden ska vara lärvänlig och utbildningen ska ha sikte på framtiden under åren 2018-2022. Staden ska utveckla en högklassig småbarnspedagogik, förskola och utbildning med barnet eller eleven i fokus. Enligt strategin ska förskoleundervisningen utvecklas i samarbete med skolan, övergångarna mellan olika stadier ska vara fungerande, skolorna ska motsvara framtida behov och samarbetet inom skolor och daghem ska främjas. I strategin nämns ytterligare en administrativ enhetsskola och det slås fast att ett gymnasieprogram ska göras upp.

Försöket med gemensam rektor

Då Granhultsskolans förra rektor sade upp sig från sin tjänst våren 2017 lediganslogs tjänsten inte. I stället beslöts att rektorsarrangemangen i Granhultsskolan och Hagelstamska skolan piloteras under läsåret 2017-18. Lösningen gav inga inbesparingar utan målet med piloten var att skapa en mer enhetlig verksamhetskultur i båda skolorna genom att bygga upp ett samarbete mellan skolornas personal och elever.

Rektor för Hagelstamska skolan utsågs till rektor för hela den grundläggande utbildningen inför läsåret 2017-2018. Hennes uppgift har varit att administrera verksamheten i skolorna. Därtill utsågs en biträdande rektor på heltid för vardera skolan. Rektorerna har jobbat som ett team och utvecklat verksamheten tillsammans. Arrangemanget utvärderades efter ett halvår i januari 2018 (SUUS 16.01.2018 § 9) och utskottet beslöt fortsätta försöket under ytterligare ett läsår. Man beslöt också att en ny utvärdering utförs i slutet av år 2018.

Utvärderingen gjordes elektroniskt i november 2018 (**bilaga**). En elektronisk utvärdering möjliggör att allas röst blir hörd. Resultaten från den elektroniska enkäten presenterades lärarkårerna under december där det även gavs möjlighet att diskutera och kommentera.

Rektorsteamet (rektor och de biträdande rektorerna) har speciellt under hösten 2018 arbetat med att förtydliga arbetsfördelningen mellan dem, vilket även på ett positivt sätt återspeglas i enkätsvaren. Därtill tyder svaren på att biträdande rektorerna tacksamt fyllt en del av den roll rektorn haft som tydligt närvarande i vardagen. Granhultsskolans personal hade en positivare syn på den gemensamma administrationen än Hagelstamska sko-

lan. I de öppna svaren uttryckte sig totalt 22 i mer negativa ordalag och 28 i mer positiva. Man kunde se en tydligt positiv utveckling från utvärderingen ett år tidigare och det fanns också svar som visade att man tror på en fortsatt positiv utveckling.

Rektorsteamet har aktivt jobbat med verksamhetskulturen för att hitta möjliga lösningar för att sammanföra lärarkårerna. Framtidsdalen är ett allfinlandssvenskt projekt, lett av Åbo Akademis Center för livslångt lärande och finansierat av Utbildningsstyrelsen, som påbörjades i augusti 2018. Målgruppen är ledare inom utbildningen och syftet är att utveckla det pedagogiska ledarskapet för att i sin tur utveckla de finlandssvenska skolorna. Under projektet ligger fokus på den egna kommunens utvecklingsprocesser. Från Grankulla deltar både småbarnspedagogiken och undervisningen och målet är att utveckla en enhetlig lärstig från småbarnspedagogik till gymnasiet. Fokus ligger också på framtidens kompetenser, välmående och samarbete.

Därtill samarbetar staden med en internationell skolkonsult, Challenging Learning, för en långsiktig (3-årig) skräddarsydd utvecklingsprocess som startar under våren 2019. Målet är att aktivt jobba mot en enhetlig pedagogisk verksamhet och en konsekvent strategi i undervisningen och lärandet i skolorna. Utgångspunkten i utvecklingsprocessen är att eleven är i centrum och att alla får utveckla sig från sin egen nivå. Challenging learning är en utmaningsmodell utvecklad av James Nottingham i samarbete med professor John Hattie, utgående från den sistnämndes pedagogiska forskning. Bland annat Vanda och Raseborg har också samarbete med Challenging learning, som presenterades på Utbildningsstyrelsens finlandssvenska utbildningskonferens under hösten 2018. Resultaten av utvecklingsprojekten kommer att synas i verksamheten under de kommande åren.

Enligt rektorsteamet har rektorsarrangemanget fungerat bra. Fördelarna med en administrativ rektor och två tjänstebiträdande rektorer har bl.a. varit att det är lättare att samarbeta över stadiegränserna och att utveckla undervisningen på ett enhetligt sätt med eleven i fokus. Teamet upplever att skolorna blir starkare då man i vardera skolan jobbar mot samma mål och utvecklar skolorna i samma riktning. Grundläggande utbildningen upplevs nu vara mer enhetlig än när man hade två rektorer. Nu arbetar skolorna tillsammans så att bägge skolhusen utvecklas framåt i samma takt. När man jobbar tillsammans utvecklas en gemensam elevsyn och gemensamma spelregler. Därtill, enligt rektorsteamet, är det lättare för lärare att ta kontakt med varandra över stadiegränserna och dela vardagliga situationer samt utmaningar. Lösningen ökar ytterligare känslan av trygghet när stadieövergångarna blir smidigare och när skolorna har en gemensam elevsyn.

Under de år som pilotverksamheten pågått har det skett flera förändringar i lönenivån. År 2018 gavs t.ex. en allmän löneförhöjning på 1,17 procent och en av de biträdande rektorerna fick ett betydande årsbundet tillägg p.g.a. arbetserfarenhet. Dessutom infördes i kollektivavtalet en ny superlöneklass, som innebär att rektorerna i stora skolor får höjd lön. Allt detta inverkar på kostnaderna och försvårar kostnadsjämförelsen över tid. Därför jämför vi här de prognostiserade kostnaderna för de två olika ledningsmodellerna för de rådande omständigheterna år 2019.

Ifall vi efter pilotperioden skulle återgå till den traditionella skolleningen (två rektorer och två biträdande rektorer) skulle kostnaderna uppgå till totalt 294 000 euro, vilket inkluderar de biträdande rektorernas undervisningsandel. Vad gäller Granhultsskolan finns det emellertid redan mer än tillräckligt antal lärare som en följd av att elevantalet och antalet klasser minskat och den undervisningsskyldighet som skulle höra till biträdande rektor behövs inte. Eftersom den är värd så mycket som 49 000 euro per år, blir det en dyr lösning.

Ett permanent arrangemang med en gemensam rektor och två biträdande tjänsterektorer skulle för staden kosta totalt 276 000 euro på årsbasis enligt omständigheterna 2019. Jämfört med kostnaderna under pilotperioden blir merkostnaden på årsbasis totalt ca 20 000 euro från piloten våren 2019 till en permanent lösning hösten 2019.

En permanent lösning med en gemensam rektor skulle stödja det gemensamma utvecklingsarbetet i skolorna på sikt och ge verksamheten stabilitet.

Enligt förvaltningsstadgan § 14 beslutar utskottet om hur den egna sektorns resultatområden fördelas i resultatenheter och om ledning av resultatenheter. Utskottet ger ett förslag om inrättande av tjänster till stadsstyrelsen till vars mandat det hör enligt förvaltningsstadgan (§ 30).

Skolutredningen

Samtidigt som rektorsförsöket pågått under hösten har det på uppdrag av utskottet (16.1.2018 § 9) utförts en skolutredning där olika lösningar gällande skolhusens användning har undersökts. Uppdraget har definierats innan stadens strategi slogs fast. I utredningen har följande tre alternativ analyserats:

1. nuläge, inklusive en flyttning av förskolan till Granhultsskolans fastigheter,
2. förskola och åk 1-5 i Granhultsskolan och åk 6-9 i Hagelstamska skolan samt
3. alternativa, mer innovativa lösningar.

Utredningen är bifogad som **bilaga**. Under år 2018 fattade utskottet beslut (SUUS 9.10.2018 § 86) om att flytta förskolan till Granhultsskolan. Verksamheten sker när renoveringsarbetena i skolan gjorts, sannolikt tidigast från år 2021. Behovsutredningen om förskolans utrymmen i skolan har behandlats av svenska utskottet, samhällstekniska utskottet och kommer på nytt att behandlas i svenska utskottet inom kort. Den bifogade utredningen visar att andra åtgärder än förskolans flytt till Granhultsskolan inte torde behövas under de kommande åren. Både förskolan och åk 1-6 ryms nämligen in i Granhultsskolans fastighet enligt de prognoser vi har. Om elevantalet ökar mer än väntat kan scenario 2 med förskola och åk 1-5 i Granhultsskolan och åk 6-9 i svenska skolcentrum komma i fråga i ett senare skede. Ett gymnasieprogram är under arbete och det kommer att behandlas i utskottet under år 2019.

Utvecklingsarbetet i de finska skolorna

Det utvecklingsarbete som påbörjats inom de svenskspråkiga skolorna motsvarar delvis det arbete som gjorts bland de finska skolorna i staden. För att skapa enhetlighet har de finska skolorna arbetat med ett gemensamt framtidsprogram och utgående från det utvecklat ett pedagogiskt drömskolekoncept sedan mer än tio år tillbaka. De finska skolorna har också en gemensam läroplan och årsplan samt en gemensam ledningsgrupp som regelbundet träffas.

Den finskspråkiga undervisningen har, sedan fullmäktige slog fast strategin i mars 2018, utrett möjligheten att bilda en finskspråkig administrativ enhetsskola. Ärendet behandlas av det finska utskottet 17.1.2019. En administrativ enhetsskola föreslås inte av föredragande. Istället föreslås att det utvecklingsarbete för enhetlig grundläggande undervisning som pågår vid de finska skolorna fortsätter. De finska skolorna har sedan länge utvecklat en enhetlighet i undervisningen och en administrativ lösning skulle inte enligt föredragningen ge ett mervärde som skulle vara eleven till nytta.

Den svenskspråkiga utredningens uppdrag från januari 2018 (SUUS 16.1.2018 § 9) skiljer sig från den finska utredningens uppdrag (stadens strategi 12.3.2018), men utgör samtidigt också ett svar på det uppdrag undervisningsväsendet fått i den av fullmäktige godkända strategin för staden.

Motiveringar

Enligt Kommunförbundets riktlinjer för utbildningen 2025 utvecklas enhetsskolorna alltmer så att åk 0-9 finns tillsammans. Det konstateras emellertid att detta är beroende av lokala förhållanden. Helsingfors stad fattade för några år sedan ett principbeslut om att utveckla skolnätet i denna riktning. De lokala förhållandena varierar emellertid i hög grad också inom kommuner. I den finska utredningen (SOVV 17.1.2019) finns en beskrivning av paletten av lösningar i huvudstadsregionen.

Den 17 januari 2019 behandlar det finska utskottet ett ärende om en administrativ enhetsskola i två fastigheter.

Med en enhetlig grundläggande undervisning avses en pedagogiskt enhetlig lärtig med eleven i fokus i enlighet med lagen om grundläggande undervisning och de riksomfattande grunderna för läroplanen. Alla skolor ska alltså utveckla en enhetlig undervisning även om de inte är administrativa enhetsskolor. Enhetsskolor i administrativ mening eller enhetsskolor i samma fastighet bildar man då det finns goda lokala förutsättningar för det.

Den optimala lösningen för en enhetsskola är att hela skolan finns i samma fastighet och detta är inte möjligt i Grankulla. Sammanfattningsvis finns det inte skäl att gå in för en svenskspråkig administrativ enhetsskola i Grankulla. Däremot finns det i de svenska skolorna goda möjligheter att fortsätta utveckla en enhetlig och högklassig undervisning med eleven i fokus och med fungerande övergångar mellan stadierna med det arrangemang med en gemensam rektor och två tjänstebiträdande rektorer, som redan testats under 1,5 år. Lösningen svarar mot målen i läroplanen och förutsätter inga

förändringar i personalen jämfört med den pilotverksamhet som pågått i 1,5 år. Skolorna har redan en rektor som under piloteringen fungerat som gemensam rektor och två tjänstebiträdande rektorer för vardera skolan. Tilläggskostnaden för lönerna i en permanent lösning blir enligt kollektivavtalet 20.000 euro per år. De utökade kostnaderna på 20 000 euro beaktas i budgeten 2020.

Den svenskspråkiga undervisningen svarar på det här sättet och genom det utvecklingsarbete som den svenskspråkiga undervisningen arbetar med mot de mål som fullmäktige slog fast i strategin i mars 2018, samt även mot målen i läroplanen från år 2016. Bildningstjänsterna har alltid eleven i fokus och arbetar för att säkerställa en skolverksamhet som motsvarar framtida behov. En permanent lösning med en gemensam rektor stöder det gemensamma pågående utvecklingsarbetet mot ett eget framtidsprogram motsvarande det som redan finns inom den finskspråkiga undervisningen i staden.

Enligt förvaltningsstadgan § 36 beslutar sektordirektören om förflyttning av tjänsteinnehavare till ett annat tjänsteförhållande i enlighet med § 24 i lagen om kommunala tjänsteinnehavare. Således överförs innehavaren av vakans 453130 till den nyinrättade rektorstjänsten fr.o.m. 1.8.2019 med beslut av bildningsdirektören.

Bildningsdirektören:

Svenska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik beslutar att de nuvarande rektorsarrangemangen, där Granhultsskolan och Hagelstamska skolan leds av en gemensam rektor med var sin tjänstebiträdande rektor blir en permanent lösning från läsåret 2019-2020 under förutsättning, att stadsstyrelsen beslutar inrätta en rektorstjänst gemensam för Granhultsskolan och Hagelstamska skolan samt två tjänstebiträdande rektorstjänster för den grundläggande utbildningen fr.o.m. 1.8.2019.

Samtidigt föreslår utskottet att stadsstyrelsen indrar rektorstjänsten 453130 vid Hagelstamska skolan och 451101 vid Granhultsskolan fr.o.m. 1.8.2019.

Behörighetskraven för rektorstjänsten och för tjänstebiträdande rektorstjänsterna baserar sig på förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (986/1998 § 2-3).

Dessutom beslutar svenska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik meddela stadsstyrelsen att den svenskspråkiga undervisningen på detta sätt svarar mot målen i stadens strategi.

Beslut:

Enligt beslutsförslaget.